

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 2893/21
1.9.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Витошевић, председника већа, Предрага Васића и Јасминке Бакић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат из Београда, Бреза 1/11, против туженог Јавног комуналног предузећа “Београдски водовод и канализација” Београд, Кнеза Милоша 27, ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 7606/18 од 19.5.2020.године, у седници већа одржаној 1.9.2021.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 7606/18 од 19.5.2020.године, у ставу првом, другом, трећем и усвајајућем делу става четвртог изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 7606/18 од 19.5.2020.године, ставом првим изреке утврђено је да је ништав уговор о обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бр.5534 III 1-3 од 21.02.2009.године, закључен између туженог и тужиоца, те исти не производи правно дејство. Ставом другим изреке утврђено је да је ништав уговор о обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бр.34957 III 1-3 од 21.8.2009.године и заведен код бивше Студентске задруге “ББ” из ..., ..., под бр.69/09 од 26.8.2009.године, закључен између туженог, бивше Студентске задруге “ББ” из ... (...) и тужиоца, те исти не производи правно дејство. Ставом трећим изреке утврђено је да је ништав уговор о

обављању привремених и повремених послова, заведен код туженог под бр.656 III 1-3 од 16.02.2010.године и заведен код бивше Студентске задруге “ББ” из ..., ..., под бр.49/10 од 16.02.2010.године, закључен између туженог, бивше Студентске задруге “ББ” из ... (...) и тужиоца, те исти не производи правно дејство. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 65.300,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате почев од дана пресуђења до дања наступања услова за извршење.

Против наведене пресуде, тужени је благовремено изјавио жалбу и то према разлозима жалбе у односу на одлуку садржану у ставу првом, другом, трећем и усвајајућем делу става четвртог изреке, из свих законских разлога, са предлогом као у жалби.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијаном делу, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 став 3 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја на њену правилност и законитост.

Према чињеничном утврђењу у првостепеном поступку тужилац као члан Студентске задруге “ББ” и Студентска задруга “ББ” су са туженим закључили Уговор о обављању привремених и повремених послова бр.5534 III 1-3 од 21.02.2009.године, на основу којег је тужилац као студент и члан Студентске задруге код туженог ангажован за обављање послова непосредног обезбеђења објекта, који су означени у уговору као привремени и повремени, почев од 07.3.2009.године, а најдуже 120 радних дана, с позивом на закон, општи акт и налоге послодавца. Тужилац је потом као члан Студентске задруге “ББ” и Студентска задруга “ББ”, са туженим као послодавцем, закључио уговор о обављању привремених и повремених послова бр.34957 III 1-3 од 21.8.2009.године, на основу којег је тужилац као студент и члан Студентске задруге код туженог ангажован за обављање послова обезбеђења пословних објеката, који су привремени и повремени и то почев од 22.8.2009.године, а најдуже 120 радних дана, с позивом на закон, општи акт и налоге послодавца. Након тога, тужилац је као члан Студентске задруге “ББ” и Студентска задруга “ББ” су са туженим, као послодавцем закључили уговор о обављању привремених и повремених послова бр.656 III 1-3 од 16.02.2010.године, на основу којег је тужилац као студент и члан Студентске задруге код туженог ангажован за обављање послова обезбеђења објеката, који су означени у уговору као привремени и повремени, почев од 13.02.2010.године, а најдуже 120 радних дана с позивом на закон, општи акт и налоге послодавца. Према општем акту туженог – каталогу послова који је и према наводима самог туженог био на снази 2008. и 2009.године, послови обезбеђења објеката су били систематизовани послови, односно за радно место радника обезбеђења се тражи IV степен стручне спреме техничке или друштвене науке, са коефицијентом 2,49. Утврђено је да је тужилац код туженог радио

као радник обезбеђења од јуна 2007.године до јуна 2010.године, да није имао право на годишњи одмор, да је радио пуно радно време као и стално запослени радници, да је радио дневну и ноћну смену по дванаест сати и користио је оружје, а што произилази из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке и исказа сведока ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ.

Првостепени суд је на основу овако утврђеног чињеничног стања закључио, да је тужилац код туженог обављао послове који су у то време били систематизовани актом о систематизацији туженог, из чега произилази да то нису били повремени или повремени послови, због чега су оспорени уговори о обављању привремених и повремених послова противни одредби члана 197 и 198 Закона о раду, те да је такав правни посао апсолутно ништав, у смислу одредбе члана 103 Закона о облигационим односима. Оценио је неоснованим навод туженог да тужилац нема правни интерес да покрене парнични поступак, из разлога што након утврђења ништавости предметног уговора тужилац може поставити захтев за повраћај новчане противвредности фактичког рада који је извршио код туженог у периоду када су на снази били предметни уговори.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право дајући за своју одлуку довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и овај суд, у поступку жалбене контроле.

Према посебним правилима о раду ван радног односа из члана 197 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.24/05...75/14), послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са: незапосленим лицем, запосленим који радни непуно радно време-до пуног радног времена; корисником старосне пензије. Уговор из става 1 овог члана закључује се у писаном облику.

Према одредби члана 198 истог закона послодавац може за обављање привремених и повремених послова да закључи уговор са лицем које је члан Омладинске или Студентске задруге у складу са прописима о задругама.

Уговори о привременим и повременим пословима су специфични уговори. јер подразумевају рад ван радног односа, а лица која се ангажују путем оваквих писаних уговора немају својство запослених лица. Битно обележје ових уговора је њихова правна природа, односно ови уговори се закључују само ради обављања послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 дана у календарској години. Дакле, ради се о пословима који се у току године обављају привремено и повремено, односно који нису систематизовани као стална радна места.

Поштујући ове норме и описану правну природу ових уговора, те резултате изведених доказа, правилно је првостепени суд закључио да је тужилац у периоду од 21.02.2009.године до јуна 2010.године непрекидно обављао послове обезбеђења пословних објеката туженог који су код туженог били систематизовани, независно од тога што је са туженим закључивао уговоре којима је био измењен назив радних места на којима је радио у покушају туженог да прикрије исту врсту послова чиме је тужени

злоупотребио своја овлашћења. Тужилац је без обзира на потписане уговоре фактички обављао увек исти посао и то континуирано са пуним радним временом, а који послови су и били систематизовани код туженог што је закључено из Извода из Правилника о организацији и систематизацији послова - каталог послова код туженог из 2002.године, који је био на снази током 2008. и 2009.године, те имајући у виду чињеницу да су послови обезбеђења трајног, а не привременог или повремениог карактера, да се по својој садржини и опису послова не могу уподобити са привременим и повременим пословима из члана 197 Закона о раду, из ког разлога ови уговори и представљају дисимуловане уговоре, правилно је првостепени суд утврдио да су исти ништави у смислу одредбе члана 103 Закона о облигационим односима и одлучио као у изреци ожалбене пресуде. Ово зато јер је одредбом члана 13 Закона о облигационим односима прописано да је забрањено вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато. Ова норма је императивног карактера, а циљ јој је да се спречи злоупотреба јаче уговорне стране у облигационом односу, овде послодавца и то у конкретном случају уговора о привременим и повременим пословима. У прилог наведеном су и искази тужиоца и саслушаних сведока, из којих недвосмислено произилази да је тужилац у спорном периоду непрекидно обављао послове обезбеђења објеката.

Неоснован је навод жалбе да се у конкретном случају никако не може радити о уговору о раду на систематизованим пословима закљученом између тужиоца и туженог у овом спору, будући да је свака уговорна страна испуњавала своје обавезе, које нису противне закону и да не може ни бити речи о ништавом уговору, с обзиром на то да је првостепени суд правилно закључио да је тужилац код туженог обављао послове обезбеђења који су у то време били систематизовани актом о систематизацији туженог, са пуним радним временом, из чега произилази да то нису били повремени и привремени послови, у смислу члана 197 и 198 Закона о раду, те да је такав правни посао апсолутно ништав у смислу одредбе члана 103 Закона о облигационим односима.

Без значаја је навод жалбе туженог да тужилац у овом поступку није ни на који начин доказао да од утврђења ништавости предметних уговора зависи неко друго његово право, нити је дао разлоге за вероватност постојања правне користи од тога да се пресудом утврди ништавост спорног уговора, јер је првостепени суд правилно нашао да тужилац има правни интерес за подизање тужбе, с обзиром на то да након утврђења ништавости предметних уговора може поставити захтев за повраћај новчане противвредности фактичког рада који је извршио код туженог у спорном периоду.

Ни осталим наводима жалбе се не доводи у сумњу правилност ожалбене пресуде, јер су исти већ били предмет правилне оцене првостепеног суда.

Потврђено је и решење о трошковима парничног поступка, у обавезујућем делу, садржано у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде, јер је донето правилном применом одредби члана 153 и 154 Закона о парничном поступку.

Тужени није успео у жалбеном поступку, те нема право на накнаду трошкова жалбеног поступка, због чега је његов захтев одбијен као неоснован.

Код изложеног, применом одредби члана 390 и члана 165 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11...18/20), одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Снежана Витошевић, с.р**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**